

3. Ляш А. О. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого за новим КПК України / А. О. Ляш, О. В. Баулін // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. – № 1. – С. 1–6.

4. Кіпер О. Розширення самостійних повноважень слідчого як основного вияву його процесуальної самостійності / О. Кіпер // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2017. – № 477. – С. 142–145.

5. Грібов М. Л. Правові підстави візуального спостереження: проблемні питання / М. Л. Грібов // Розкриття злочинів за новим Кримінальним процесуальним законодавством України : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 8 листоп. 2012 р.). – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – С. 47–49.

Степко Олена Вікторівна, курсант
3 курсу Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ) НАВС

Науковий керівник: старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін
та оперативно-розшукової діяльності
Прикарпатського факультету (м. Івано-
Франківськ) НАВС, кандидат юридичних
наук *Максимів Л. В.*

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [1, с. 76].

Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети.

Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються

їх права і обов'язки, передбачені цим Кодексом, а також відповідальність, встановлена законом [1, с. 78].

Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного [1, с. 78].

У разі отримання під час проведення слідчої (розшукової) дії доказів, які можуть вказувати на невинуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, слідчий, прокурор зобов'язаний провести відповідну слідчу (розшукову) дію в повному обсязі, долучити складені процесуальні документи до матеріалів досудового розслідування та надати їх суду у випадку звернення з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності [2, с. 13].

Слідча (розшукова) дія, що здійснюється за клопотанням сторони захисту, потерпілого, проводиться за участю особи, яка її ініціювала, та (або) її захисника чи представника, крім випадків, коли через специфіку слідчої (розшукової) дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній. Під час проведення такої слідчої (розшукової) дії присутні особи, що її ініціювали, мають право ставити питання, висловлювати свої пропозиції, зауваження та заперечення щодо порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, які заносяться до протоколу [2, с. 14].

Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідчування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне [2, с. 14–15].

Обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. Понятими не

можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження. Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення відповідної слідчої (розшукової) дії [3, с. 66].

Слідчі (розшукові) дії не можуть проводитися після закінчення строків досудового розслідування, крім їх проведення за дорученням суду у випадках, передбачених частиною третьою статті 333 КПК. Будь-які слідчі (розшукові) або негласні слідчі (розшукові) дії, проведені з порушенням цього правила, є недійсними, а встановлені внаслідок них докази – недопустимими.

Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) у 2012 році було спрямоване на ліквідацію зайвих бюрократичних процедур, які нажалі були притаманні Кримінально-процесуальному кодексу України, прийнятому в далекий 1960 рік, встановлення механізму реалізації конституційно закріпленого принципу змагальності сторін, модернізацію повноважень правоохоронних органів, встановлення судового контролю за діяльністю слідчих органів та міліції, усунення інституційного тиску на суд, врахування практики Європейського суду з прав людини та вимог Конвенції про захист прав та основоположних свобод, в тому числі, щодо розумних строків [4, с. 43].

Однією з новацій нового КПК України є суттєве розширення функції суду щодо контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів сторін кримінального провадження під час досудового розслідування, а також запровадження з цією метою інституту слідчого судді, як процесуальної фігури, яка спеціально уповноважена на здійснення такого контролю, шляхом, перш за все, вирішення питань, пов'язаних з обмеженням конституційних прав і свобод осіб та розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора [4, с. 44].

Такий контроль, в тому числі, передбачає застосування слідчим суддею низки заходів забезпечення кримінального провадження та розгляд клопотань про надання дозволу на проведення слідчих дій. Аналізуючи наявну статистику слід

зазначити, що переважна більшість клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, поданих сторонами кримінального провадження до слідчих суддів, стосується надання дозволу на тимчасовий доступ до речей і документів, а найрозповсюдженішою слідчою дією, з клопотаннями про надання дозволів на проведення якої слідчі та прокурори звертаються до слідчих суддів, є обшук [5, с. 19].

У практичній діяльності виникають проблеми із застосування положень Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих слідчих (розшукових) дій та заходів забезпечення кримінального провадження, зокрема, обшуку та тимчасового доступу до речей і документів [3, с. 68]. Досить часто слідчі, звертаючись із клопотанням до слідчого судді на проведення обшуку не вказують окрім основного житла ще й інші володіння особи, наприклад, підвал, комора, гараж та ін., що призводить до проведення неналежного обшуку або неможливості проникнення до іншого володіння особи, оскільки це не передбачено ухвалою слідчого судді. Також ще одним проблемним питанням, з яким стикаються слідчі під час звернення до слідчого судді з клопотанням на проведення обшуку, є неможливість оскарження рішення судді у випадку відмови від дачі дозволу на проведення обшуку.

Таким чином, є актуальним проведення узагальнення практики розгляду слідчими суддями клопотань про надання дозволу на тимчасовий доступ до речей і документів та на проведення такої слідчої дії як обшук [5, с. 20].

Підсумовуючи вищевикладене, враховуючи те, що надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку без достатніх на те підстав спричинить необґрунтоване порушення прав, свобод та охоронюваних законом інтересів осіб, яким належить житло чи інше володіння, а також осіб, у фактичному володінні яких воно знаходиться, на нашу думку, не завадило б визначення в кримінальному процесуальному законі можливості оскарження ухвал про надання дозволу на проведення обшуку в апеляційному порядку.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. –

Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.

2. Конвенція про захист прав та основоположних свобод 04.11.1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004. – Назва з екрана.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. ком. / за ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстиніан, 2012. – 1217 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відп. ред. : С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Харків : Одиссей, 2013. – 1104 с.

5. Михеєнко М. М. Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні: вибрані твори / М. М. Михеєнко. – Київ : Юрінком Інтер, 1999. – 240 с.

Туцька Ірина Михайлівна, курсант 3 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук *Процюк О. М.*

ОБ'ЄКТИ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

Пред'явлення для впізнання – це самостійна слідча (розшукова) дія, що проводиться з метою встановлення тотожності, подібності або відмінності наданих для ознайомлення декількох предметів або окремих осіб з тими, які очевидець (свідок, потерпілий, підозрюваний) сприймав за певних обставин розслідуваної події [1, с. 25].

Перелік об'єктів, які пред'являються для впізнання, визначений статтями 228–230 КПК України, зокрема: особи (свідки, потерпілі, підозрювані), речі, труп [2, с. 119–120].

Хоча чинний КПК України не містить переліку речей, які можуть пред'являтися для впізнання на практиці, як правило, ними є предмети побутового вжитку, одяг, тварини, транспортні засоби, споруди, ділянки місцевості та інші [1, с. 25–26].